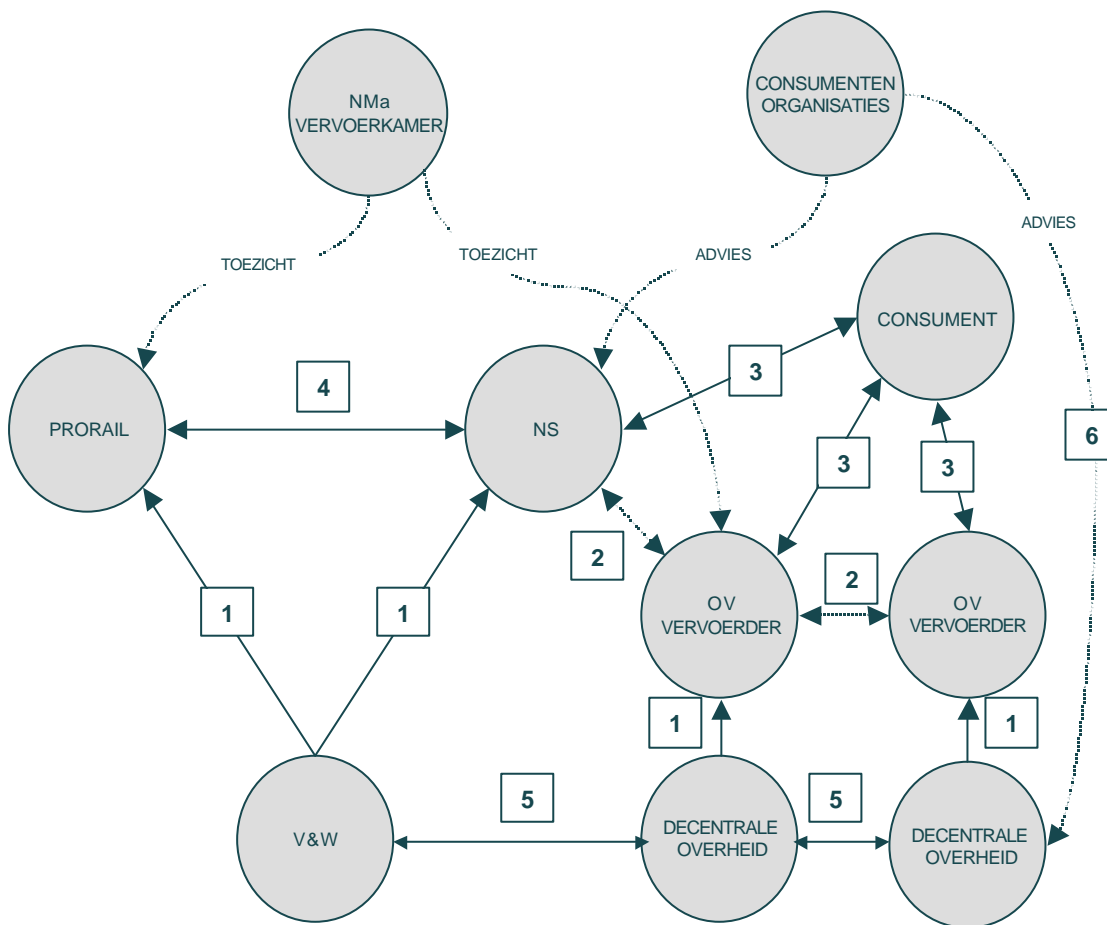

Bijlage 2: Conflicten en toezicht

De gekozen ordening van de OV-sector heeft ertoe geleid dat er diverse relaties bestaan waar zich in theorie conflicten kunnen voordoen en waar dus toezicht nodig zou kunnen zijn:

1. tussen concessieverlener (nationale of decentrale overheid) en concessiehouder (vervoerder of infrabeheerder)
2. tussen (potentiële) concessiehouders
3. tussen consumenten(organisaties) en een vervoerder
4. tussen een vervoerder en de infrabeheerder
5. tussen concessieverleners
6. tussen consumentenorganisaties en concessieverleners

Figuur 1: relaties in het OV

Ik ben nagegaan wat er in deze relaties aan toezicht en conflictbeslechting geregeld is. Uit onderstaande inventarisatie blijkt dat voor alle mogelijke conflictsituaties een formele vorm van toezicht of conflictbeslechting bestaat.

1. Conflicten tussen concessieverlener en concessiehouder

De concessieverlener formuleert de concessievoorschriften en ziet toe op de naleving door de concessiehouder. Als de concessieverlener vindt dat de concessiehouder zich niet aan de voorschriften houdt, kan hij de concessiehouder eerst verplichten tot informatie en overleg. Daarna kan hij herstelacties of sancties uit de Awb inzetten: bestuursdwang, last onder dwangsom en uiteindelijk gehele of gedeeltelijke intrekking van de concessie. De concessiehouder heeft de mogelijkheid van bezwaar bij de concessieverlener en beroep bij de bestuursrechter tegen dergelijke besluiten. Indien een partij die meedingt naar een concessie vindt dat een andere partij ten onrechte meedingt of de concessie heeft verkregen kan hij dit voor de bestuursrechter aanvechten op basis van de Wet personenvervoer 2000. De Europese Commissie ziet erop toe dat regels inzake aanbesteding en mededinging worden nageleefd. Eventueel staat beroep bij het Europese Hof van Justitie open.

Voorbeelden van dit type conflicten	Beslecht door	Wettelijke grondslag
Niet naleven concessievoorschriften (bijv. t.a.v. consumentenbelangen)	Concessieverlener kan handhavinginstrumentarium Awb inzetten (informatieplicht, bestuurlijke boete, last onder dwangsom, intrekken concessie)	Wp2000, art. 34
Selectie vervoerder na aanbesteding	1 ^e Bezwaar bij concessieverlener 2 ^e Beroep bij bestuursrechter	Wp2000, art. 105, Bp 2000, art. 37 en Europese aanbestedingsrichtlijnen

2. Conflicten tussen (potentiële) concessiehouders

<p>In elke concessie heeft de vervoerder de verplichting gekregen te overleggen met andere vervoerders. De concessieverleners zien erop toe dat dit gebeurt en handhaven deze verplichting zonodig met het instrumentarium dat de concessieverlener op basis van de concessie heeft.</p>		
Voorbeelden van dit type conflicten	Beslecht door	Wettelijke grondslag
<p>Conflict over niet aansluiten diensten</p>	<p>In de concessie is overlegplicht vastgelegd tussen concessiehouders. Als concessiehouder niet tevreden is: klacht indienen bij concessieverlener van andere concessie. Concessieverlener kan Awb instrumentarium inzetten (informatieplicht, bestuurlijke boete, last onder dwangsom, intrekken concessie)</p>	<p>Bijv. vervoerconcessie NS, art. 2, lid 4.</p>
<p>Overdracht personeel bij concessieoverdracht</p>	<p>Burgerlijke Rechter of Bestuursrechter</p>	<p>Wp2000, art. 36 t/m 40</p>
<p>Machtsconcentratie</p>	<p>NMa</p>	<p>Mededingingswet, art. 24 (misbruik machtspositie), art. 34 (verplichte melding concentraties bij NMa)</p>
<p>Reciprociteit</p>	<p>Concessieverlener kan partijen uitsluiten van aanbesteding; 1^e Bezwaar door vervoerders bij concessieverlener 2^e Beroep bij bestuursrechter</p>	<p>Wp2000, art. 109, lid 1</p>

3. Conflicten tussen consumenten(organisaties) en een vervoerder

<p>Consumentenbelangen zijn geborgd in de wet en in de concessies. De concessievrager ziet toe op de naleving van de betreffende voorschriften (bijvoorbeeld in de vervoerconcessie voor het hoofdrailnet: de maximale tariefverhoging en de verplichting om klant oordelen als prestatie-indicatoren te gebruiken). Consumentenorganisaties hebben gekwalificeerd adviesrecht, met marginale toetsing door de rechter.</p>		
Voorbeelden van dit type conflicten	Beslecht door	Wettelijke grondslag
Klacht over opvolgen advies consumentenorganisaties	Gekwalificeerd adviesrecht bij vervoerplan. NS moet gemotiveerd omgaan met advies. Marginale toetsing mogelijk bij rechter.	Vervoerconcessie, art. 7
Klachten consumenten	1 ^e bezwaar bij vervoerder, 2 ^e klacht bij Geschillencommissie Openbaar Vervoer	Wp2000, art. 12 en 13

4. Conflicten tussen vervoerder en infrabeheerder hoofdspoor

<p>Spoorwegondernemingen, die op de hoofdspoorweginfrastructuur rijden, hebben een privaatrechtelijke overeenkomst met de beheerder van het spoorweganet. Handhaving daarvan kan gebeuren doordat een van de partijen naar de rechter stapt. De Vervoerkamer ziet toe op een eerlijke, niet-discriminerende verdeling van de capaciteit van de infrastructuur, zowel ten behoeve van de beheerder als ten behoeve van spoorwegondernemingen. De vervoerkamer ziet ook toe op de toegang tot bepaalde diensten en voorzieningen die gerelateerd zijn aan de uitvoering van spoorwegdiensten.</p>		
Voorbeelden van dit type conflicten	Beslecht door	Wettelijke grondslag
Vervoerder vindt dat de infrabeheerder zijn verplichtingen niet nakomt.	Partijen hebben privaatrechtelijke toegangsovereenkomst 1 ^e Bezwaar bij infrabeheerder 2 ^e Beroep bij de civiele rechter	Burgerlijk Wetboek en Spoorwegwet, art. 59
Vervoerder is niet tevreden over capaciteitsverdeling.	Klacht bij vervoerkamer, inzet handavingsinstrumentarium Awb (informatieplicht, bestuursdwang, last onder dwangsom)	Spoorwegwet, art. 61 en art.76

5. Conflicten tussen concessieverleners

We kunnen hier onderscheid maken tussen de relaties tussen:

- a. Rijk en decentrale overheid: Het Rijk heeft in de vervoerconcessie voor het hoofdrailnet, NS verplicht overleg te voeren met de decentrale overheden over hun wensen. In het vervoerplan moet NS laten zien wat de resultaten van het overleg zijn. Via de toetsing van het vervoerplan houdt het Rijk toezicht op de naleving van de overlegverplichting.
- b. Decentrale overheden onderling: Artikel 26 van de Wet personenvervoer 2000 verplicht partijen tot overleg. De minister kan aan partijen een aanwijzing geven om te overleggen. Dit is in praktijk tot op heden niet noodzakelijk gebleken. Als partijen er in overleg niet uitkomen is er geen geschilbeslechting voorzien. Elke overheid heeft een eigenstandige bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Voorbeelden van dit type conflicten	Beslecht door	Wettelijke grondslag
Niet naadloos aansluiten van concessies (geknipte lijnen)	Minister, Aanwijzingsbevoegdheid om partijen te laten overleggen	Wp2000, art. 26
Conflict tussen rijk en decentrale overheid over relatie NS met regionale overheden.	NS heeft overlegplicht met decentrale overheden. Rijk houdt toezicht op naleving vervoerplan met instrumentarium Awb (informatieplicht, bestuurlijke boete, last onder dwangsom, intrekken concessie)	Vervoerplan, art. 7

6. Conflicten tussen concessieverleners en consumentenorganisaties

Concessieverleners moeten voordat de concessie wordt verleend of gewijzigd advies vragen aan consumentenorganisaties. Ze moeten aan consumentenorganisaties aangeven wat ze met het advies hebben gedaan. Consumentenorganisaties kunnen bezwaar en beroep aantekenen indien ze van mening zijn dat hun advies onvoldoende is nageleefd.

Voorbeelden van dit type conflicten	Beslecht door	Wettelijke grondslag
Consumentenorganisatie is niet tevreden met wijze waarop concessieverlener met advies is omgegaan	1 ^e Bezwaar door vervoerders bij concessieverlener 2 ^e Beroep bij bestuursrechter	Adviesrecht: art. 27, WP 2000

